

महानिर्देशक, उपमहानिर्देशक, महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्य विवरण

महानिर्देशकको कार्य विवरण

- शहरी विकास मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय लगायतका निकायसंग सम्पर्क र समन्वय सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालय तथा आयोजनाबाट संचालित कार्यक्रमको सुपरिवेक्षण र अनुगमन सम्बन्धी,
- विभागको प्रशासनिक र व्यवस्थापकिय नेतृत्व,
- उच्च स्तरीय बैठकमा विभागको प्रतिनिधित्व सम्बन्धी,
- वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी,
- महाशाखा प्रमुखहरूलाई आवश्यक निर्देशन र समन्वय,
- तालुक निकायहरूको नीति निर्देशन पालना सम्बन्धी ।

उप-महानिर्देशकहरूको कार्य विवरण

- तोकिएको महाशाखाको नेतृत्व,
- महाशाखा अन्तर्गतका वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी,
- शाखाहरूलाई कार्य सम्पादनका लागि निर्देशन र समन्वय सम्बन्धी,
- तोकिएको कार्यदलहरूमा विभागको प्रतिनिधित्व सम्बन्धी,
- महानिर्देशकलाई राय सल्लाह,
- महानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरू ।

आवास महाशाखा

- ॥ एकीकृत वस्ती सम्बन्धी नीति, कार्यक्रम तथा मापदण्ड सम्बन्धी,
- २) लक्षित वर्ग तथा अन्य आवास सम्बन्धी नीति, कार्यक्रम तथा मापदण्ड सम्बन्धी,
- ३) विभागको कार्यक्रम सञ्चालनका लागि सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी योजनाको तर्जुमा सम्बन्धी,
- ४) वैदेशिक सहयोगमा संचालित आयोजनाहरूमा समन्वय सम्बन्धी,
- ५) विभागको खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- ६) जग्गा विकास चक्रकोष सम्बन्धी,
- ७) कार्यक्रमको प्रगति अनुगमन, मूल्यांकन र अभिलेखिकरण सम्बन्धी,
- ८) कार्यक्रम कार्यान्वयनका समस्या समाधान गर्न विभाग र अन्तर्गतका निकाय बीच समिक्षा, छलफल तथा अन्तरक्रिया सम्बन्धी,

१) महानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

उपरोक्त कार्यहरु सम्पन्न गर्नका लागि यस महाशाखा अन्तर्गत विभिन्न शाखाहरु राखिएका छन् । शाखाहरुबाट सम्पादन हुने कार्यहरु देहाय बमोजिमका छन् ।

क) आवास शाखा

- एकीकृत वस्ती विकास सम्बन्धी,
- प्रदेश र स्थानीय तहमा लोपोन्मुख, सिमान्तकृत, गरिव, जेष्ठ नागरिक तथा लक्षित आवासको नीति, मापदण्ड र नियमन सम्बन्धी,
- आवास नीति अनुसार आवास योजनाका लागि जग्गा प्राप्त तथा तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- आवास आपूर्ति र वातावरण बिच सामन्जस्यता कायम गर्न नीति, कानून तथा मापदण्ड सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय महत्वका आयोजनाबाट विस्थापितको लागि पूर्नवास योजना कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- कर्मचारी आवासको नीति, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी,
- विशिष्ट पदाधिकारीहरुको सरकारी आवासको नीति, मापदण्ड कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी,
- जग्गा विकास चक्रकोष सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

ख) योजना तथा विकास सहायता शाखा

- विभागका लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालिन योजनाहरुको तर्जुमा सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका निकायबाट संचालन गरिने वार्षिक कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरी स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि सम्बद्ध निकायहरुमा पठाउने सम्बन्धी,
- आयोजना र कार्यक्रमहरुको आवधिक प्रगति विवरणहरु प्राप्त गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने सम्बन्धी,
- आयोजना चक्रमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण समाहित गर्ने सम्बन्धी,
- वैदेशिक सहयोगका आयोजना तर्फका कार्यक्रम समन्वय सम्बन्धी,
- विभागको सूचना अधिकारी सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

ग) खरिद अनुगमन मूल्याङ्कन तथा अभिलेख शाखा

- वार्षिक खरिद योजना तयारी र स्वीकृति सम्बन्धी,
- बहुवर्षिय खरिद गुरुयोजना तयारी र स्वीकृति सम्बन्धी,
- विभागको सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी खरिद इकाई प्रमुख,
- खरिद शाखा प्रमुखको रुपमा सार्वजनिक खरिद ऐन/नियमावलीले तोकेका कार्यहरु सम्बन्धी,

- विभागको विद्युतिय खरिद सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका आयोजनाहरु र कार्यक्रमहरुको नियमित रूपमा अनुगमन तथा निरीक्षण सम्बन्धी,
- कार्यक्रम अनुगमन निरीक्षणको लागि कर्मचारी खटाउन सिफारिस गराउने सम्बन्धी,
- अनुगमन तथा निरीक्षण प्रतिवेदनका आधारमा प्रगति विवरण तयार गरी महाशाखा प्रमुख तथा विभागिय प्रमुख समक्ष पेश गर्ने सम्बन्धी,
- पुस्तकालय, ई-पुस्तकालय तथा डकुमेन्टेशन सेन्टर सम्बन्धी,
- प्रगति प्रतिवेदनको सुभावलाई अभिलेखिकरण गरी वेभ साइटमा प्रकाशन सम्बन्धी,
- विभागको वेभ साइट संचालन सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

घ) संयुक्त तथा बहुतले भवन नियमन शाखा

- संयुक्त र बहुतले आवास भवन निर्माण ऐन/नियममा समयानुकूल अध्यावधिक गर्न सिफारिस सम्बन्धी,
- संयुक्त र बहुतले आवास भवन निर्माणमा देखा परेका समस्याहरु पहिचान गरी समाधानका लागि कार्यविधि/निर्देशिका तयार गरी स्वीकृति सम्बन्धी,
- संयुक्त र बहुतले आवास भवन निर्माण अनुमतिका लागि पेश भएका प्रस्तावहरु चेकजाँच गरी निर्माण स्वीकृति सम्बन्धी,
- संयुक्त र बहुतले आवास भवन निर्माणको अनुगमन गरी निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र सम्बन्धी,
- संयुक्त र बहुतले आवास भवन निर्माण प्रविधिको अध्ययन, अनुसन्धान र विकास सम्बन्धी,
- संयुक्त आवासको स्वामित्व सम्बन्धी ऐन २०५४ मा तोकिएका कार्य सम्बन्धी ।
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

शहरी विकास महाशाखा

- ॥ वस्ती विकास नीति, शहरी विकास नीति र शहरी विकास रणनीति तथा व्यवसायिक योजना सम्बन्धी,
- २) वस्तीहरुको भौतिक विकास योजना र शहरी पूर्वाधार विकास नीति मापदण्ड र समन्वय सम्बन्धी,
- ३) शहरी वातावरण र जलवायु अनुकुलनता सम्बन्धी,
- ४) शहरी तथ्यांक तथा भू-सूचना र आयोजना बैंक सम्बन्धी,
- ५) विशिष्ट शहरी पूर्वाधार लगानीको पहिचान, तयारी, कार्यान्वयन, अनुगमन नियमन सम्बन्धी,
- ६) संघ प्रदेश र स्थानीय तहको भौतिक विकास तथा शहरी पूर्वाधार सम्बन्धी,
- ७) शहरी योजना तथा विकास केन्द्र सम्बन्धी,
- ८) महानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

क) भौतिक योजना शाखा:

- संघ प्रदेश र स्थानीय तहको भौतिक विकास तथा शहरी विकासको समन्वय सम्बन्धी,
- शहरी आर्थिक करिडोरको भौतिक विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय महत्वको भौतिक विकास योजना तर्जुमा र निर्देशिका सम्बन्धी,
- भौतिक विकासमा प्रदेश र स्थानीय तहसंगको सम्पर्क सम्बन्धी,
- प्लानिङ्ग नर्मस तथा स्टेण्डर्स व्यवसायिक योजना अद्यावधिक, वितरण र नियमन सम्बन्धी,
- शहरी विकास सम्बन्धी कार्यका लागि नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय शहरी नीतिको कार्यान्वयन अवस्था पुनरावलोकन, आवधिक परिमार्जन तथा संशोधन सम्बन्धी,
- अर्बन डिजाइन गाइडलाइन सम्बन्धी,
- नगर विकास समितिहरुलाई प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धी,
- नगर विकास समिति सम्बन्धी ऐन नियमको आवधिक परिमार्जन र संशोधन सम्बन्धी,
- भौतिक योजना तर्जुमा कार्यान्वयनसंग सम्बन्धीत ऐन, नियम, निर्देशिकाहरुको मस्यौदा सम्बन्धी,
- शहरी योजना तथा विकास केन्द्रको समन्वय सम्बन्धी,
- शहरी पूर्वाधारको अवस्था सूचक सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

ख) वातावरण शाखा

- शहरी वातावरण सुधार र संरक्षणका कार्यक्रमहरु तर्जुमा सम्बन्धी,
- शहरी वातावरण सूचकहरुको तथ्यांक सम्बन्धी,
- शहरी वातावरण निर्देशिका अद्यावधिक सम्बन्धमा,
- शहरी वातावरण र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी नीति तर्जुमा, मापदण्ड तथा कार्यान्वयनको लागि सम्पर्क शाखा,
- प्रदेश र स्थानीय तहको सहकार्यमा स्वच्छ शहरी वातावरण कायम गर्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन र समन्वय सम्बन्धी,
- शहरी क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तन बारे अध्ययन विश्लेषण गरी जलवायु परिवर्तन अनुकूलन हुने गरी शहरी पूर्वाधार निर्माण गर्न निर्देशिका र कार्यविधि तर्जुमा सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

ग) शहरी तथ्यांक तथा भू सूचना शाखा

- शहरी क्षेत्रको तथ्यांक, डिजिटल आधार नक्शा/अर्बन म्याप तथा सूचना अद्यावधिक सम्बन्धी,

- प्रदेश तथा स्थानीय तहसंग समन्वय गरि शहरी क्षेत्रको भूसूचना प्रणाली विकास गर्ने र सूचना आदान प्रदान सम्बन्धी,
- शहरी भू-सूचना प्रणाली विकास गर्न आवश्यक नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय शहरी सूचना केन्द्र सम्बन्धी,
- भू-सूचना सम्बन्धी कार्यमा विभागको सम्पर्क शाखा,
- विभागीय कार्यक्षेत्रसंग सम्बन्धित तथ्याङ्कहरु सम्बन्धी,
- शहरी मेट्रिक्स ठेगाना प्रणाली सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

घ) शहरी पूर्वाधार विकास शाखा

- महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र नगरपालिकाहरुबाट गरिने शहरी योजना र विकास सम्बन्धी कार्यहरुको मापदण्डमा एकरूपता सम्बन्धी,
- शहरी पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड तर्जुमा गर्ने र अनुगमन मूल्यांकन सम्बन्धी,
- संघीय महत्वका राष्ट्रिय शहरी पूर्वाधारहरुको आवश्यकताको पहिचान र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- विशिष्ट शहरी संरचनाहरुको पहिचान, मापदण्ड तर्जुमा र कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय शहरी विकास रणनीति बमोजिम नगरपालिकाहरुको शहरी प्रणालीको अध्ययन गर्ने र शहरी पूर्वाधार अवस्था सूचक (Urban Infrastructure Condition Index) अद्यावधिक सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

भवन महाशाखा

- ॥ विभागको उद्देश्य अनुरूप भवन निर्माण सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, निर्देशिका र कार्यविधि तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- २) राष्ट्रिय भवन संहिता परिमार्जन र कार्यान्वयन तथा अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन सम्बन्धी,
- ३) सरकारी भवनहरुको डिजाइन, लागत अनुमान तयार गर्ने गराउने सम्बन्धी,
- ४) अनुरोध भई आएमा अन्य सरकारी निकायलाई भवन निर्माण सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग सम्बन्धी,
- ५) भवन ऐन अनुसार विभागलाई तोकिएको जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने सम्बन्धी,
- ६) अन्य निकायबाट अनुरोध भई आएमा निर्माण गरिने भवन राष्ट्रिय भवन संहिताका प्रावधान अनुरूप भए नभएको सिफारिस सम्बन्धी,
- ७) नियमित रूपमा सरकारी भवनहरुको लगत, मर्मत तथा मूल्यांकन सम्बन्धी,
- ८) अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय स्तरका ठुला सभाहल, स्तम्भ तथा भ्यू टावर निर्माण सम्बन्धी,
- ९) स्वास्थ्य, भंसार र श्रम भवन निर्माण सम्बन्धी,
- १०) भवन सर्भिसेज सम्बन्धी,

- ॥॥ प्रकोप पश्चात्तको पुनर्निर्माण सम्बन्धी,
- ॥॥ महानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

महाशाखाबाट गरिने काम प्रभावकारी रूपमा सम्पन्न गर्नका लागि महाशाखा अन्तर्गत निम्नअनुसारका शाखाहरु स्थापना भएका छन् ।

क) डिजाईन तथा निर्माण शाखा

- सरकारी कार्यालय भवन निर्माणस्थल छनौट, आर्किटेक्चरल तथा इन्जिनियरिङ डिजाईन एवं ड्रइङ्ग सम्बन्धी,
- भवन निर्माण कार्यको गुरुयोजना तयार तथा Geo-Technical Investigation सम्बन्धी,
- भवनका नमुना डिजाईनहरु सम्बन्धी,
- अन्य सरकारी निकायहरुबाट अनुरोध भएमा डिजाईन ड्रइङ्गहरुको पुनरावलोकन (Review) सम्बन्धी,
- अन्य सरकारी निकाय, प्रदेश र स्थानीय तहबाट अनुरोध भएमा कुनै विशेष भवन संरचनाको डिजाईन ड्रइङ्ग तयार गर्ने सम्बन्धी,
- संघीय सरकारका भवन संरचनाहरुको आवश्यकता अनुसार अवलोकन मूल्याङ्कन सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय महत्वका संरचनाहरुका डिजाईन तथा कार्यान्वयन गर्ने,
- भवन डिजाइन तथा निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री तथा समावेशीकरणको विषय सम्बोधन सम्बन्धी,
- सरकारी भवनहरुको निर्माण कार्यको निरीक्षण तथा अनुगमन र गुणस्तर कायम गर्न स्पेसिफिकेसन तयार र सुधार सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

ख) मर्मत मूल्याङ्कन तथा सर्भिसेज शाखा

- सरकारी संघीय भवनहरुको लगत राखी मर्मत सुधार गर्ने सम्बन्धी,
- विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रमा विद्यमान परम्परागत स्थानीय भवन निर्माण प्रविधिको विश्लेषण गरी स्थानीय विशेषता निर्माण सामग्री र प्रविधि समेतको उपयोग गरी बलियो, टिकाउ, मितव्ययी र वातावरणमैत्री भवन मर्मत संभार गर्ने सम्बन्धी,
- नेपाल सरकार अन्तर्गतका विभिन्न निकायबाट मूल्याङ्कनका लागि माग भए अनुरूप भवनको मूल्याङ्कन सम्बन्धी,
- भवन मर्मत कार्यको लागि बजेट तर्जुमा र मातहत कार्यालयमा विनियोजित बजेट वितरणको व्यवस्था मिलाई मर्मतको लागि प्राथमिकता सूची निर्धारण सम्बन्धी,
- भवन मर्मत कार्यको लागि उपयुक्त प्रविधिको विकास एवं प्रविधि र निर्माण सामग्रीहरु वारे तालिम दिने सम्बन्धी,

- विपद् पश्चातको संघिय स्तरको सरकारी संरचनाहरुको मर्मत र सवलिकरण (Retrofitting) सम्बन्धि नीति, मापदण्ड, योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- मर्मत, प्रवलिकरण वा नयाँ निर्माण गरिने यस्ता संरचनाहरुको लागत अनुमान, डिजाईन र पुनर्निर्माणको गुरुयोजना समेत तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी,
- पुनर्निर्माण सम्बन्धी निर्देशिका तथा मापदण्डहरुको अध्यावधिक गर्ने सम्बन्धी,
- पुनर्निर्माण कार्यको लागि स्थानीय तह र प्रदेश संग समन्वय गर्ने सम्बन्धी,
- पुनर्निर्माणका लागि बजेट तर्जुमा र स्वीकृती सम्बन्धी ।
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

ग) भवन संहिता तथा मापदण्ड शाखा

- राष्ट्रिय भवन निर्माण संहिता तर्जुमा, अध्यावधिक र कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी,
- भवन निर्माण सम्बन्धी निर्माण सामग्री र प्रविधिको विकास गर्न यस क्षेत्रका व्यवसायी, उद्योगीहरूसंग समन्वय कायम गर्दै नयाँ प्रविधि विकास सम्बन्धी,
- विभिन्न मुलुकहरु भएका भवन निर्माण सम्बन्धी प्रविधिको नविनतम सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने सम्बन्धी ।
- भवन निर्माण क्षेत्रमा कार्यरत सबै तहका जनशक्तिलाई समानकूल वढी दक्ष तथा कुशल बनाउन तालिम भ्रमण, उच्च शिक्षा अध्ययन, सीप एवं अनुभवको आदान प्रदान को व्यवस्था मिलाउने सम्बन्धी,
- भवन निर्माण सामग्री प्रयोगशालाबाट निर्माण सामग्रीहरुको गुणस्तरको परीक्षण गर्दै प्राप्त नतिजाको आधारमा उपयुक्त निर्माण सामग्रीको प्रबर्द्धन गर्ने,
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएको भवन निर्माण संहिता को कार्यान्वयनको अवस्था को निरन्तर अनुगमन गर्ने सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

घ) स्वास्थ्य भवन शाखा

- संघीय सरकारबाट निर्माण गर्नुपर्ने विभिन्न स्तरका स्वास्थ्य सम्बन्धी भवनहरुको कार्यक्रम तर्जुमा र बजेट व्यवस्थापनको लागि स्वास्थ्य मंत्रालयसंग समन्वय गर्ने सम्बन्धी,
- निर्माणाधिन स्वास्थ्य संस्थाहरुको ठेक्का व्यवस्थापनमा मातहतका कार्यालयहरुलाई निर्देशित गर्ने सम्बन्धी,
- विभिन्न स्तरका स्वास्थ्य सम्बन्धी भवनहरुको निर्माणको सन्दर्भमा विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुलाई निर्देशन दिने र संभावित कार्यको अनुगमन निरीक्षण सम्बन्धी,
- स्वास्थ्य भवन निर्माणका लागि संघीय स्वास्थ्य मन्त्रालय र स्वास्थ्य सेवा विभागसंग समन्वय गर्ने ।

- विभिन्न स्तरका स्वास्थ्य भवन निर्माणका लागि नमूना डिजाइन, मापदण्ड, कार्यविधी र स्फेसिफिकेसन तयार पार्ने सम्बन्धी,
- स्वास्थ्य क्षेत्रसंग सम्बन्धित विभिन्न भवनहरुको साइट सर्वेक्षण तथा सम्पूर्ण इन्जिनियरिङ डिजाइन तयारी एवं पुनरावलोकन सम्बन्धी,
- महानिर्देशक र उपमहानिर्देशकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु ।

क) कर्मचारी प्रशासन शाखा

- विभागबाट हुने सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यहरु सम्पादन गर्ने तथा अन्तर्गतका निकायहरुको प्रशासनिक कार्यहरुको समन्वय गर्ने,
- विभाग र अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको नियुक्ति, विदा, काज, सरुवा, बढुवा, तालिम, प्रोत्साही पुरस्कार, छात्रवृत्ति, विभागीय कारवाही लगायतका प्रशासनिक कार्यहरु सम्पादन गर्ने/निर्णयका लागि रायसाथ पेश गर्ने,
- विभागको निरिक्षण, पालोपहरा, सरसफाई, सवारी साधनको व्यवस्था आदि कार्यहरु गर्ने गराउने,
- विभागमा माग भै आएका प्रशासनिक राय, सल्लाह, सुभाब तथा निर्देशनहरु सम्बन्धित निकायलाई उपलब्ध गराउने,
- आवश्यकता अनुसार विभाग र अन्तर्गतका कार्यक्रम र कर्मचारीहरुको अनुगमन गर्ने,
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुको सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यहरुको अनुगमन समन्वय र निर्देशन गर्ने,
- विभागको आन्तरिक व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रवर्धन सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्ने,
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार विभागीय प्रमुख समक्ष पेश गर्ने ।
- कर्मचारी प्रशासनको निर्णयको क्रममा विभागीय प्रमुखलाई राय उपलब्ध गराउने ।
- शाखालाई तोकिएका कार्यहरुका अतिरिक्त कुनै पनि शाखाले सम्पादन गर्ने भनी किटानी गरिएका भन्दा बाहेक सम्पूर्ण कार्य गर्ने ।

ख) आर्थिक प्रशासन शाखा

- विभागको आर्थिक-वित्तीय प्रशासन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- आयोजना र कार्यक्रमहरुको आवधिक विवरण तथा फांटवारीहरु तयारी सम्बन्धी,
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुका लागि आवश्यक साधारण बजेट तयारी सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका संचालन हुने आयोजना र कार्यक्रमहरुको पूँजिगत बजेट तयारीका क्रममा योजना शाखासँग समन्वय सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुका लागि कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट चालु र पूँजिगत बजेट निकास आर्थिक कारोवार गर्ने, श्रेष्ठा राख्ने र नियमित रुपमा प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी,

- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण सम्बन्धी,
- महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट औल्याइएका वेरुजु तथा पेशकी फछ्यौट सम्बन्धी,
- रकमान्तर सम्बन्धी,
- विभागीय प्रमुख र महाशाखा प्रमुखलाई आर्थिक प्रशासनको निर्णयमा राय प्रतिक्रिया दिने सम्बन्धी,
- महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको निर्देशन कार्यान्वयन सम्बन्धी ।

ग) कानून तथा विवाद व्यवस्थापन ईकाई

- महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक र विभाग अन्तर्गतका निकायहरूबाट कानुनी राय माग भएको विषयमा कानुनी राय परामर्श उपलब्ध गराउने सम्बन्धी,
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा परेका विवाद निरुपण सम्बन्धी विषयमा लिखित जवाफ तथा पुनरावेदन पत्र तयार गरी सम्बन्धित निकायमा दर्ता गराउने सम्बन्धी,
- महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक र विभाग अन्तर्गतका निकायहरूको कानून सम्बन्धी विषयमा विभागको तर्फबाट न्यायिक, अर्ध न्यायिक विषयमा विभागको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सम्बन्धी,
- विभागको खरिद व्यावस्थापन सम्बन्धी कार्यमा मुल्याङ्कन समितिको सदस्यको रूपमा कार्य गर्ने सम्बन्धी,
- तोकिएको थप कार्यहरू सम्बन्धी ।

राष्ट्रिय भवन प्रविधि अनुसन्धान केन्द्र,

- भवन निर्माण सम्बन्धी चलन चलितका प्रविधिहरूको अध्ययन अनुसन्धान गरी अभिलेखिकरण गर्ने र उपयुक्त प्रविधिको विकास र प्रवर्द्धन सम्बन्धी,
- भवन निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर एवं उपयुक्तता परीक्षण र प्रवर्द्धन सम्बन्धी,
- निर्माण सामग्री तथा भवन प्रविधि सम्बन्धमा नियम-विनियम, निर्देशिका तथा आचार संहिताहरू निर्माण तथा परिमार्जन सम्बन्धी,
- भवन सम्बन्धी कालिगढहरूको तालीम कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी,
- क्षतिको मूल्याङ्कन, नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- भवन, आवास र शहरी क्षेत्रको कार्यमूलक तथा शैक्षिक अनुसन्धानको समन्वय सम्बन्धी,
- प्रकोप जोखिम अनुसन्धानको फोकल विन्दुको कार्य सम्बन्धी,
- हरित भवन निर्माण प्रविधि र औकात अनुसारको भवन निर्माण प्रविधिको अध्ययन, अनुसन्धान विकास तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी,
- प्रदेश र स्थानीय तहसंग समन्वय गरि बहुप्रकोप प्रतिरोधी भवन निर्माण कार्यविधि तर्जुमा तथा नियमन सम्बन्धी ।